

HRVATSKI *glasnik*

XXXVI. godina, 19. broj

7. svibnja 2026.

cijena 300 Ft

Glazbena škola na sceni Hrvatskog kazališta u Pečuhu

Foto: LASZLO TÓTH

8. stranica

Suradnja Splitsko-dalmatinske
županije i HDS-a

4. stranica

Vjerski život u Dušniku

6. stranica

Obnova župnog dvora u Salanti

7. stranica

Kruške i jabuke – „neozbiljna” knjiga s ozbiljnim pogovorom

Nedavno je predstavljena knjiga koja sadržava karikature inspirirane društveno-političkim životom i akterima hrvatske zajednice u Mađarskoj.

Autor, koji hrabro priznaje da mu je u školi bio problem preslikati kruške i jabuke, isto tako hrabro karikira situaciju mađarskog hrvatstva u čijem je užarenom klinču i sam sastavni dio.

Knjiga izlazi, kako autor navodi, „tragikomičnih događanja, vrlo dosadnih i ispraznih predavanja i sastanaka” nalazi u karikaturi.

Ozbiljne korice izdanja, ozbiljno uredništvo (pri čemu se pazi da odabir crteža ne uvrijedi nikoga) te ozbiljan pogovor s jedne strane i „neozbiljan”, tragikomičan, kritičan sadržaj s druge strane u svojem kontrastu još više pridaju esenciji izdanja.

Autor ističe kako se slaže s Charliejem Chaplinom, koji je rekao da dan bez smijeha ne vrijedi ništa. Slažem se i ja.

Moramo se znati smijati svojim problemima, kao i onima koji nas okružuju. Ponekad u događanjima čiji istinski nismo i ne želimo biti dio treba vidjeti karikaturističnost, apsurd, i time unutar svojeg bića tjeskobu koja proizlazi iz „ludila” i nelogičnosti koje nas okružuje zamijeniti komedijom apsurdna i smijati se. Jer predešifrirati (za nas) uznemirujuće kodove, impulse kojima smo izloženi, u glavi, radi svoje unutarnje ravnoteže vrlo je poželjno. Uvidjeti pouku i gdje je naizgled nema.

Kao što je umjetnost katalizator, (ujedno i prokletstvo i dar) stvaratelj kroz koju on „savlada svoje demone”, oslobađa se svojih loših iskustava, tereta, patnje. Tako i smrtnici mogu imati svoje tehnike kojima si olakšavaju teške dane. Netko pjeva na sav glas, netko sve što ga muči „ispíše iz sebe” na papir, nekom je terapija ples, a netko crta.

Možda ove „kruške i jabuke” svojim sadržajem osvijeste da smo, bez obzira na (osobne) suprotnosti, svi dio iste priče.

Kršul

GLASNIKOV TJEDAN

„U vremenu obilja informacija i sve češćih dezinformacija naša je zadaća provjeravati činjenice, izvještavati nepristrano i čuvati vjerodostojnost riječi.”

U 2026. godini obilježavamo jednu od najvažnijih obljetnica u novijoj, institucionaliziranoj povijesti Hrvata u Mađarskoj. Riječ je o pokretanju jedinoga tjednika Hrvata u Mađarskoj koji već trideset i pet godina kontinuirano izlazi potvrđujući iz broja u broj svoj nezamjenjiv doprinos očuvanju hrvatskoga identiteta, hrvatskoga jezika, kulture i povijesne memorije.

Tjednik „Hrvatski glasnik” naše je svjedočanstvo hrvatskoga identiteta, ustrajnosti i odgovornosti. Na svojim stranicama, u svojim objavama i redcima čuva hrvatski jezik, afirmira hrvatsku kulturu, bilježi povijest i održava svijest o postojanju hrvatskoga naroda u Mađarskoj. Ujedno osigurava informativni prostor Hrvatima u Mađarskoj, ali i svima onima u svijetu koji o njima žele doznati više.

„Hrvatski glasnik” nije tek tjednik. On je jedan od ključnih stupova opstojnosti Hrvata u Mađarskoj – nezamjenjiv stup. Tko to ne zna, nije puno naučio iz povijesti Hrvata u Mađarskoj. Svaki pokušaj umanjenja važnosti tjednika Hrvata u Mađarskoj štetan je i koban.

Tijekom desetljeća njegova izlaženja u njegovim su se redcima ogledale radosti i brige naše zajednice, važni društveni i kulturni događaji, ali i svakodnevni život Hrvata koji žive diljem Mađarske. Glasnik je bio i ostao prostor susreta, dijaloga i povezivanja, mjesto na kojemu se čuva riječ i pamćenje. U njemu se donose svježe ideje, a uz različite novinarske žanrove sagledava se stvarnost i zauzima odgovoran stav prema njoj.

U vremenu brzih promjena i snažne prisutnosti digitalnih medija njegova je uloga još važnija jer svjedoči o trajnosti i snazi hrvatske riječi. Svaki novi broj potvrđuje da hrvatski jezik i hrvatska kultura u Mađarskoj žive zahvaljujući ljudima koji ih stvaraju, čuvaju i prenose novim naraštajima.

Zato „Hrvatski glasnik” nije samo kroničar vremena nego i čuvar identiteta te trajni podsjetnik da hrvatska pisana

riječ ima svoje mjesto i svoju budućnost – kako u tiskanom, tako i u digitalnom prostoru. Od 2010. godine Glasnik je prisutan i na internetskoj stranici te na društvenim mrežama, gdje u digitalnom obliku djeluje kao suvremeni dnevni informativni kanal.

Posebno mjesto u toj digitalnoj prisutnosti zauzima naša Facebook stranica, koja danas okuplja oko 8000 pratitelja i ostvaruje oko 350 000 mjesečnih kontakata. Time „Hrvatski glasnik” svakodnevno dopire do širokog kruga čitatelja, ne samo u Mađarskoj nego i izvan nje, potvrđujući svoju ulogu suvremenog i dostupnog medija. Naša mrežna stranica www.croatia.glasnik.hu dodatno osigurava trajnu dostupnost sadržaja omogućujući čitateljima da u svakom trenutku pristupe vijestima, reportažama i arhivi tekstova.

Redovitim objavama donosimo najnovije političke, kulturne i društvene vijesti iz područja školstva, znanosti, nakladništva, jezika, tradicije, folkloru i društvenoga života.

Svjesni smo svoje obveze i odgovornosti da o događanjima među Hrvatima u Mađarskoj izvještavamo na hrvatskom jeziku. Naš je cilj to izvještavanje svakodnevno osnaživati i dati još veću vidljivost temama i događajima važnima za našu zajednicu.

Ujedno smo svjesni i težine novinarskoga poziva. Profesionalno novinarstvo podrazumijeva objektivnost, točnost i odgovornost prema javnosti. U vremenu obilja informacija i sve češćih dezinformacija naša je zadaća provjeravati činjenice, izvještavati nepristrano i čuvati vjerodostojnost riječi. Upravo u tome vidimo temelj svoje uloge i povjerenja koje nam čitatelji iskazuju.

Unatoč skromnim ljudskim i tehničkim resursima, spremni smo – kao i proteklih trideset i pet godina – ustrajati u toj zadaći: profesionalno, temeljito i vjerodostojno služiti istini i zajednici Hrvata u Mađarskoj.

Branka Pavić Blažetin

35 GODINA HRVATSKOG GLASNIKA

HRVATSKI GLASNIK

PAG – 21. svibnja u Vlačićima na otoku Pagu u Kulturnom centru i odmaralištu Hrvata iz Mađarske održat će se druga ovogodišnja sjednica Skupštine HDS-a. Istoga dana, također u Centru zasjedat će i članovi ZO-a Saveza Hrvata u Mađarskoj.

OKUČANI – Deseta godišnjica vojno-redarstvene operacije „Bljesak” i oslobođenja zapadne Slavonije svečano je proslavljena u nedjelju u Okučanima u nazočnosti hrvatskoga državnog i vojnog vrha, ministara, zastupnika, predstavnika diplomatskog zbora i nekoliko tisuća stanovnika tog dijela Hrvatske.

Predsjednik Stjepan Mesić kazao je da je „Bljesak” sjajno i profesionalno izvedena vojna operacija s minimumom žrtava te primjer uspješne vojne operacije koja je dobila najviše ocjene vojnih stručnjaka i pridonijela kraju rata u Hrvatskoj i BiH. „Bljesak je najavio konačnu pobjedu nad agresorom u „Oluji”, čime je donesen mir Hrvatskoj i nagoviješten mir u cijeloj Europi” rekao je Mesić. Podsjetivši da je nakon „Bljeska” nekoliko tisuća građana srpske nacionalnosti ostalo živjeti na oslobođenim područjima ili se vratilo svojim kućama, ustvrdio je da se time Hrvatska legitimirala kao demokratska država usmjerena prema EU i NATO-u. Predsjednik Hrvatskog sabora Vladimir Šeks istaknuo je da proslava 10. godišnjice „Bljeska” svjedoči o jedinstvu svih sastavnica hrvatske politike i demonstrira zajedništvo u temeljnim nacionalnim pitanjima. „Bljesak je značio i političku pobjedu jer je pokazao da je Hrvatska vlastitim snagama spremna zaštititi svoj integritet i obračunati se s terorizmom”, dodao je Šeks.

ZADAR – Od 5. do 7. svibnja u Zadru će se održati VII. sjednica Međuvladina mješovitog odbora za provedbu Sporazuma između Republike Hrvatske i Republike Mađarske o zaštiti mađarske manjine u Republici Hrvatskoj i hrvatske manjine u Republici Mađarskoj. Sudionici sastanka 6. svibnja, u petak, nazočit će svečanom otvaranju „Kulturno-prosvjetnog centra odmarališta Hrvata iz Mađarske” u Vlačićima na otoku Pagu. Sastanku mješovitog odbora između ostalih nazočit će dr. Mijo Karagić, predsjednik HDS-a, Joso Ostrogonac, predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj, Martin Išpanović, voditelj odjela Ureda za nacionalne i etničke manjine te Ivica Đurok, zastupnik Skupštine HDS-a.

Dogadaj tjedna

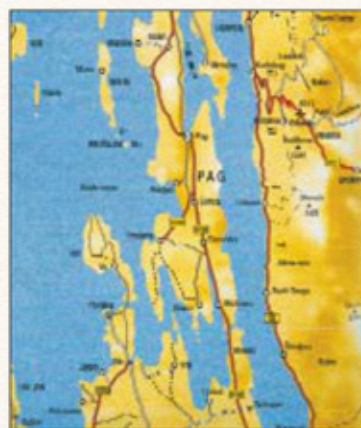
Poštovani čitatelji Hrvatskoga glasnika! Na početku smo svibnja kada se s buđenjem prirode na neki način pojačavaju aktivnosti u svim dijelovima života i u našoj hrvatskoj zajednici. Dok smo potkraj prošloga tjedna opraštali maturante pečuske hrvatske gimnazije, i u Đuru hodočastili na svetu misu na hrvatskom jeziku koju je služio dubrovačko-neretvanski biskup, kraj ovoga tjedna u znaku je događanja od velikoga značenja za našu zajednicu. Dne 6. svibnja svečano se otvara Kulturno-prosvjetni centar i odmaralište Hrvata iz Mađarske u Vlačićima na otoku Pagu. Počasni gosti ceremonije otvaranja, uz 150 uzvanika, jesu Kinga Göncz, ministrica za socijalnu ravnopravnost, mladež i obitelj Republike Mađarske te Božo Biškupić, ministar za

Hrvatska državna samouprava zgrada je dobila na trajnu upotrebu 2003. godine, nakon niza političkih nastojanja najvišega političkih tijela Hrvata iz Mađarske za ostvarenjem projekta ovoga tipa. Trošna građevina obnovljena je financijskom potporom mađarske i hrvatske Vlade, u njezinu je obnovu potrošeno više od 200 milijuna forinti.

Danas je to objekt sa 100 postelja, na razini hotela s tri zvjezdice. Spomenutog dana Kulturno-prosvjetni centar i odmaralište počinje s radom. Uz pomoć Grupe MOL završena je središnja višenamjenska dvorana u Centru, a materijalnu potporu za djelovanje osigurat će Hrvatska državna samouprava, Vlada Republike Mađarske i Vlada Republike Hrvatske te sponzori. Po svim dosadašnjim međunarodnim odjecima

kulturu Republike Hrvatske. Uz mnogobrojne uzvanike potporom Grupe MOL otvaranju će nazočiti i 45 učenika iz tri hrvatske škole u Mađarskoj: iz Santova, Budimpešte i Pečuha.

projekt nailazi na pozitivne ocjene, smatra se jedinstvenim manjinskim projektom svoje vrste u Europi.

Što su njegovi ciljevi? Učenicima Hrvatima iz Mađarske, mladima, pedagozima, kulturnim radnicima, kulturnim skupinama organiziranje stručnih usavršavanja, tečajeva i tabora, organiziranje zajedničkih i posebnih programa za hrvatsku manjinu u Mađarskoj i mađarsku manjinu u Hrvatskoj, usklađivanje zajedničkih programa urođenih (autohtonih) hrvatskih etničkih skupina iz Rumunjske, Slovačke, Italije, Bosne i Hercegovine, Austrije, Srbije, Crne Gore, Češke, za učenike iz Mađarske organiziranje specijalnih programa na materinskom jeziku, te priređivanje međunarodnih konferencija – dio je to zamisli oko korištenja i stavljanja u funkciju narečenoga zdanja.

Branka Pavić Blažetin

Potpisano pismo namjere o uspostavljanju suradnje Splitsko-dalmatinske županije i Hrvatske državne samouprave

U zgradi Splitsko-dalmatinske županije 31. ožujka svečano je potpisano Pismo namjere o uspostavljanju suradnje između Splitsko-dalmatinske županije i Hrvatske državne samouprave u Mađarskoj. Time je formalizirana odluka donesena na sjednici Županijske skupštine održanoj 23. veljače 2026. godine.

Župan Splitsko-dalmatinske županije Blaženko Boban i predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Gugan potpisali su Sporazum o suradnji na projektima i programima od zajedničkog interesa.

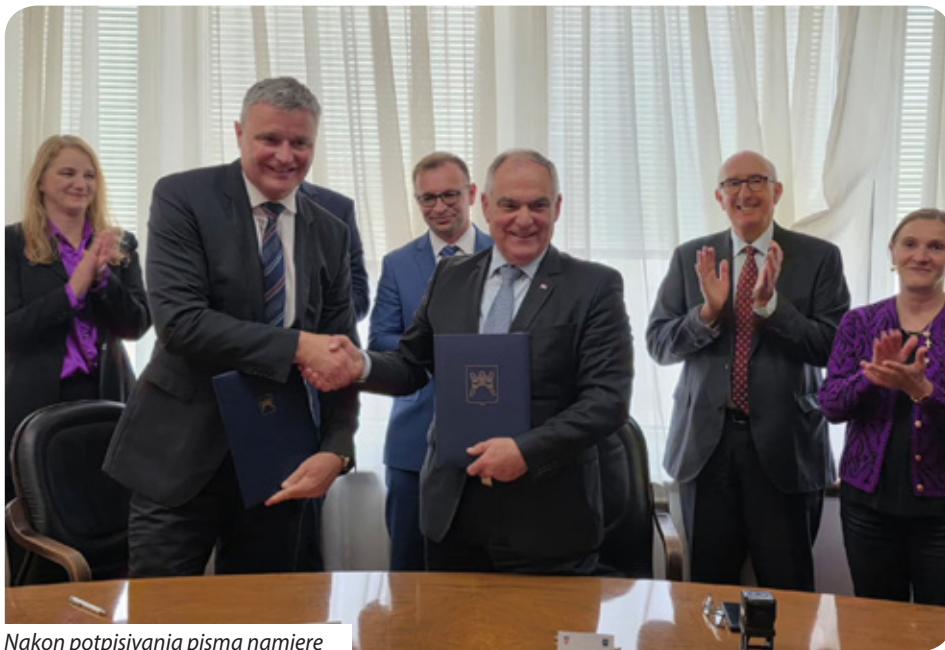
Portal www.dalmacija.hr donosi: „Župan Boban istaknuo je kako ga je posebno impresionirala razina organiziranosti hrvatske zajednice u Pečuhu i okolici, naglasivši njihov uspjeh u području kulture, obrazovanja i povlačenja europskih sredstava: 'Posebno je važno što imaju cjelovit sustav obrazovanja na hrvatskom jeziku – od vrtića do fakulteta, što je ključno za očuvanje identiteta i jezika. Ova suradnja dodatno će učvrstiti naše veze i omogućiti nove projekte na obostranu korist'”.

S druge strane, Gugan je istaknuo kako inicijativa predstavlja važan korak u jačanju institucijske podrške Hrvatima u Mađarskoj. „Ova suradnja donosi veliku priliku za predstavljanje naše kulture i identiteta, ali i dodatno učvršćivanje veza s domovinom. Vjerujem da će razmjena iskustava i zajednički projekti donijeti korist svim uključenima”, naglasio je Gugan.

Nastavno na službene sastanke predstavnika Splitsko-dalmatinske županije i Hrvatske državne samouprave u Mađarskoj, koji su održani u Mađarskoj 2025. godine, Splitsko-dalmatinska županija preuzela je inicijativu uspostavljanja trajnih i institucijskih veza između županije i Hrvata u Mađarskoj, a u cilju jačanja kulturne, ali i drugih vidova suradnje i veza između Hrvata u Domovini i Hrvata izvan Republike Hrvatske.

Splitsko-dalmatinska županija i Hrvatska državna samouprava u Mađarskoj iskazale su namjeru uspostavljanja suradnje radi jačanja prekograničnih odnosa na načelima poštovanja i razumijevanja:

- zalažući se za zajednički gospodarski, kulturni i sportski razvoj temeljen na vrednotama Europske unije i europskim načelima povezivanja unutar i izvan Europske unije
- podupirući zajednički europski gospodarski i kulturni prostor i poboljšanje kvalitete života
- ističući povijesnu, kulturnu, sportsku, gospodarsku i socijalnu povezanost sta-

Nakon potpisivanja pisma namjere

novništva te potrebu za jačanjem uzajamnih odnosa i veza utemeljenih na prijateljstvu, solidarnosti i suradnji između stanovništva dviju strana radi ostvarivanja uravnoteženog i trajnog rasta

- dijeleći mišljenje o potrebi promicanja i razvoja trajnih odnosa u gospodarskom, trgovinskom i institucijskom području s posebnim naglaskom na malo i srednje poduzetništvo, ekološki održiv razvoj te na turističko, informatičko, sportsko, kulturno i znanstveno-istraživačko područje kao i na inovacije u području zdravstva, socijalne zaštite i zaštite okoliša.

Svi oblici suradnje koji proizidu iz pisma namjere ostvarit će se u skladu sa zakonodavstvom koje je na snazi te uzimajući u obzir relevantnu pravnu regulativu Europske unije. Namjera je da predmetno pismo bude polazišna točka i temeljni institucijski okvir za svaku daljnju suradnju i pokazatelj zauzetosti Splitsko-dalmatinske županije za Hrvate izvan Republike Hrvatske.

Istoga dana Hrvatsko kazalište Pečuh gostovalo je u Splitu u Gradskom kazalištu mladih s predstavom „Totovi”. Gostovanje je ostvareno u programu suradnje Splitsko-dalmatinske županije i Hrvatske državne samouprave. Potpisivanju sporazuma

nazočio je i ravnatelj Hrvatskog kazališta Pečuh Slaven Vidaković. Istaknuo je kako je kulturnu dimenziju suradnje dodatno obogatilo gostovanje Hrvatskog kazališta u Pečuhu te naglasio kako ovakvi projekti predstavljaju važan most između hrvatske i mađarske kulture.

Totovi u Splitu

Hrvatsko kazalište Pečuh 31. ožujka gostovalo je u Gradskom kazalištu mladih u Splitu s predstavom „Totovi”. Gostovanje je ostvareno u okviru suradnje Splitsko-dalmatinske županije i Hrvatske državne samouprave.

Kulturnu dimenziju suradnje dodatno je pojasnio Željko Primorac, pročelnik Odjela za kulturu, sport i tehničku kulturu Splitsko-dalmatinske županije, istaknuvši kako je gostovanje Hrvatskog narodnog kazališta iz Pečuha u Gradskom kazalištu mladih u Splitu tek početak dugoročnog partnerstva.

„Ovom predstavom počinjemo kulturnu suradnju između ustanova u kulturi hrvatske državne samouprave u Mađarskoj i splitsko-dalmatinskih kulturnih institucija. Vjerujemo da će se ta suradnja dodatno probuditi te da će joj se u budućnosti pridružiti i Hrvatsko narodno kazalište u Splitu”, izjavio je Primorac.

Branka Pavić Blažetin • Foto: www.dalmacija.hr

SKRB O POMURSKIM HRVATIMA

Općine i gradovi Zalske i Međimurske županije oduvijek su izvrsno surađivali. Hrvatska naselja s lijeve obale Mure nakon osnivanja Republike Hrvatske uspostavila su kontakte i potpisala sporazume o prijateljskoj suradnji s hrvatskim općinama. Suradnja se ojačala nakon što je Međimurska županija 1997. godine osnovala Mješoviti odbor za suradnju s pomurskim Hrvatima. Odbor čine predstavnici pograničnih mjesta iz Mađarske i Slovenije u kojima živi veći broj hrvatske nacionalne manjine te općine iz Hrvatske. Članovi odbora mijenjaju se nakon lokalnih izbora u svim trima zemljama.

Župan Međimurske županije Matija Posavec 30. ožujka sazvao je novi saziv Mješovitog odbora za suradnju s pomurskim Hrvatima na kojem su prisustvovali čelnici hrvatskih pomurskih naselja odnosno predstavnici hrvatskih samouprava. Na prvoj ovogodišnjoj sjednici donesen je plan rada za mandat do 2029. godine. Fokus u mandatom razdoblju usmjeren je na rad s mladima i očuvanje jezika među Hrvatima izvan domovine, na njegovanje tradicije i nematerijalne baštine te na međunarodne pogranične projektne aktivnosti. Župan Matija Posavec ponudio je podršku Međimurske županije pomurskim školama u kojima djeca uče hrvatski jezik kao i svim ostalim institucijama koje se brinu za Hrvate izvan domovine. Župan je pozvao hrvatske načelnike u Mađarskoj da se očituju o nastavku projekta postavljanja dvojezičnih ploča na ulice i ustanove u pograničnom području, koji je županija uspješno pokrenula prije nekoliko godina.

Novi saziv Mješovitog odbora

Župnik iz Goričana Josip Drvoderić predstavio je suradnju na vjerskom polju i pomoć u održavanju hrvatskih misa i vjerskih sadržaja u Pomurju. O pograničnim projektima nazočne je izvijestila pročelnica županijskog Upravnog odjela za međunarodnu suradnju i upravljanje projektima dr. sc. Anita Perešin, dok je Đanino Kutnjak iz Središnjeg držav-

nog ureda za Hrvate izvan RH istaknuo mogućnosti financiranja aktivnosti preko državnih javnih poziva.

Sjednici je nazočio i počasni konzul Republike Hrvatske u Velikoj Kaniži dr. Atila Kos.

Izvor: emedjimurje
Beta

Državno natjecanje iz narodopisa, hrvatskog jezika i književnosti za osnovnoškolce (OÁTV)

U Neprofitnom društvu „Croatica“ 16. travnja održan je drugi, usmeni krug Državnog natjecanja iz narodopisa, hrvatskog jezika i književnosti. Prisutne je uvodnim govorom pozdravila ravnateljica Croatice Timea Šakan-Škrln, koja je poručila učenicima da to što su došli do te razine natjecanja već potvrđuje da su najbolji te da budu hrabri.

Nada Hajdžan, suradnica Narodnog pedagoškog obrazovnog centra – koji je glavni organizator narodnih natjecanja, predstavila je članove ocjenjivačkog odbora: Mirjanu Karagić, Ladislava Romca i Stjepana Horvata. Također je pojasnila natjecateljima sam slijed ispita i to da će se nakon izvlačenja brojeva znati kojim će redoslijedom učenici odgovarati. Postojalo je i vremensko ograničenje, pa su tako učenici na ispitu iz hrvatskog jezika i književnosti pred ocjenjivačkim odborom odgovarali između osam i deset minuta, a prezentacije iz narodopisa trebale su biti izložene u pet do sedam minuta.

Ove godine natjecala su se 22 učenika u trima kategorijama: I. predmetna nastava, II. dvojezična nastava, III. narodopis.

Učenici su u pratnji svojih mentora pristigli iz Pečuha (njih 10), Budimpešte (4), Santova (5), Serdahela (2) i Kerestura (1). Službeni rezultati i svečano proglašenje pobjednika natjecanja očekuju se u sljedećih mjesec dana.

Kršul
Dio sudionika natjecanja

OŽIVLJEN VJERSKI ŽIVOT RACKIH HRVATA U DUŠNOKU

Dolaskom novog kapelana, a lani i novoimenovanog dušnočkog župnika Sabolča Tomaškovića, oživio je vjerski život rackih Hrvata u Dušniku. Ponovno su pokrenute redovite hrvatske mise svake mlade nedjelje, a one su uvedene i svakog četvrtka. Od prošle godine na Veliki petak pjeva se i pasija na hrvatskom jeziku prema rukopisu s kraja 19. stoljeća. Kako su se dušnočki racki Hrvati pripremali za Uskrs u korizmi, kako su služeni obredi i mise te pobožnosti na hrvatskom jeziku u Velikom tjednu upitali smo zastupnicu Hrvatske samouprave Dušnoka i redovitu sudionicu u vjerskom životu Esteru Bogardi.

„Naš novi župnik Sabolč Tomašković, hvala Bogu, nastoji glavne crkvene događaje, mise i obrede održavati i na hrvatskom jeziku. Kao što je to nekad bila tradicija u Dušniku, kako su nam pričali naši stari, na njihovu radost novi je župnik ponovno uveo i običaje rackih Hrvata, a on to radi sa zadovoljstvom i svim srcem jer je i sam Hrvat – Bunjevac. O događajima vjernici dobivaju i točne obavijesti, ne samo preko nedjeljnog oglasa nego i na Facebook stranici župe“, kazala nam je uz ostalo Estera Bogardi dodavši kako se svakog četvrtka u 8 sati služi misa na hrvatskom jeziku, a tako i svake mlade nedjelje.

Župnik Sabolč Tomašković

Kako nas je uz ostalo obavijestila Estera Bogardi, tijekom korizme svake nedjelje u 15 sati molila se pobožnost križnoga puta na hrvatskom jeziku. U Velikom tjednu, tijekom svetog vazmenog trodnevlja, nakon mise posljednje večere Gospodnje jedan dio služen je na rackohrvatskom. Veliki petak bio je glavni hrvatski dan – ujutro u 8 sati Jadikovanja proroka Jeremije na hrvatskom jeziku, a u 15 sati u okviru obreda na Veliki petak, na „krnjoj misi“ s pasijom na hrvatskom jeziku koja se pjevala prema rukopisu koji je 1886. godine zapisao Dušnočanin Filip Berta. Pasija na rackohrvatskom obnovljena je prošle godine nakon deset godina stanke. Ulogu Isusa pjevao je župnik vlč. Sabolč Tomašković, narator (evanđelist) bio je Gabor Bayer uz sudjelovanje mnogih mladih pjevača i dviju kantorica – Judit Mindszenty i Krisztine Tamasko Jakso. Isto tako obnovljeno je i čuvanje Kristova groba, a kao i prošle godine, grob su čuvali izviđači (*cserkészi*) i polaznici vjeronauka. Na drugi dan Uskrsa velika sveta misa služena je na hrvatskom jeziku, kako je to bila davna tradicija.

Kako smo uz ostalo čuli od Estere Bogardi, uz crkvene se povezuju i neki pučki običaji. Tako je i ove godine u subotu ujutro vlč. Sabolč Tomašković blagoslovio blagdansko jelo.

Dodajmo kako Dušnočani na svečanim misnim slavljinama, uz članove KUD-a „Biser“, sudjeluju u narodnim nošnjama, baš kao što je to uvijek bilo za veće blagdane.

S raspelom

Kako je to bilo nekad u svim našim naseljima, tako se i Dušnočani svake godine za Uskrs pripremaju i velikim spremanjem jer je obnova i duhovna, ali i svakovrsna, pa treba urediti obiteljsku kuću, spremite i obnoviti. Dodajmo kako su vjernici na Veliku subotu i za Uskrs odijevali najljepšu narodnu nošnju, najljepšu odjeću.

U molitvi

Dio je svih priprema i kulinarstvo, a već po običaju u Dušniku se priprema kuhana šunka s jajima. Običaj su i pisanice koje su i ove godine u obrtničkoj radionici vještih ruku pripremali za djecu u dušnočkom Domu kulture.

Kako nam je zaključno kazala Estera Bogardi, Hrvatska samouprava Dušnoka pomaže kako god i gdje god može: čitanjem na misi, odijevanjem narodne nošnje u suorganizaciji s dušnočkim KUD-om „Biser“. Iako se prije organizirao i uskrsni bal, sad ga nije bilo.

S. B.

Obnova župnog dvora u Salanti

Ulaganje od 90 milijuna forinti

Uz potporu Vlade Mađarske obnovit će se stara i napuštena zgrada župnog dvora u Salanti te će joj biti dodijeljena nova funkcija. Zahvaljujući ulaganju župni dvor, koji je u vlasništvu Župe Srca Isusova u Harkanju (Pečuška biskupija), postat će društveni dom za mjesnu hrvatsku zajednicu. U njemu će zajednica moći dodatno jačati hrvatske tradicije, okupljati se i ostvarivati svoje programe.

Kako je u svojem obraćanju 21. ožujka rekao predsjednik Hrvatske samouprave Salante Silvestar Balić, Hrvatska samouprava Salante i Hrvatska državna samouprava zajednički planiraju obnovu župne zgrade i njezina okoliša. Riječ je o projektu čiji je cilj obnoviti i oživjeti taj prostor koji je važan za lokalnu zajednicu. Događanju je nazočio i predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Guban.

Prema njegovim riječima u Salanti živi velika i snažna hrvatska zajednica, velik broj obitelji, a posljednjih godina doselilo se i mnogo mladih obitelji, među kojima su mnogi Hrvati. Hrvatska samouprava Salante želi to iskoristiti uz razvoj programa i sadržaja koji će povezati mlađe i starije naraštaje te ih aktivno uključiti u život zajednice. Projekt je planiran u dvjema fazama. Trenutačno je pri kraju faza planiranja, a početak radova očekuje se uskoro. Vlada je već osigurala sredstva za realizaciju, čime su stvoreni preduvjeti za uspješnu obnovu i daljnji razvoj.

Oraćanje predsjednika Hrvatske samouprave Salante Silvestra Balića

kršćanske vjere i obrazovanja. Vlada Mađarske upravo zato podupire nastojanja hrvatske zajednice u području obrazovanja i vjerskog života. Naglasio je kako će vlada i 2026. godine nastaviti pomagati obnovu objekata kojima se služe Hrvati te provedbu njihovih programa.

Državni tajnik Soltész istaknuo je da su u suradnji s predsjednikom Hrvatske državne samouprave donesene brojne važne odluke, osobito u području obrazovanja. Podsjetio je kako više od 3200 učenika u 53 ustanove u 63 naselja pohađa nastavu na hrvatskom jeziku, dok je država za njihovo obrazovanje i rad institucija 2025. godine izdvojila oko šest milijardi forinti. Zahvalio je Hrvatskoj državnoj samoupravi na suradnji, posebno u pripremi projekata i natečaja koji omogućuju razvoj obrazovnih ustanova.

Uz istaknuta ulaganja u hrvatsku zajednicu obnovit će se brojne obrazovne ustanove u vrijednosti od 104 milijuna forinti, među ostalim u Sambotelu, Santovu, Hrvatskom Židanu, Pečuhu i Budimpešti. Obnavljaju se i vrtići, primjerice u Gornjem Četaru i Koljnofu.

Vlada Mađarske podupire i vjerski život hrvatske zajednice, pa su u brojnim mjestima obnovljene katoličke crkve. U planu su i nova ulaganja: u Lukovišću i Gari po 25

milijuna forinti, u Mecsekfalvi 16 milijuna, a u Baji 15 milijuna forinti namijenjeno je za obnovu kalvarije. Govoreći o ulaganjima, istaknuo je da će se u 17 naselja gdje žive i Hrvati obnoviti križevi krajputaši, za što je ukupno osigurano 8,2 milijuna forinti.

Za obnovu župne zgrade u Salanti vlada će tijekom dvije godine, preko proračuna Hrvatske državne samouprave, osigurati 90 milijuna forinti. Sredstva će dobiti Hrvatska samouprava Salante kako bi se prostor uređio za kvalitetne programe i kampove.

Dodao je kako hrvatska zajednica zaslužuje takav prostor, osobito za djecu i mlade koji sudjeluju u programima i kampovima. Obnovljena zgrada omogućit će dolazak djece iz različitih krajeva, što će dodatno obogatiti život u Salanti. Cilj je da i Hrvati u Mađarskoj dobiju mjesto za kampove i okupljanja kakvo već imaju druge zajednice. Na kraju je zahvalio pečuškom biskupu na potpori i podršci ovoj inicijativi.

Načelnica Salante Gabriella Hitre izjavila je kako će obnovljena zgrada postati važno mjesto okupljanja za mlade i starije. Planirana je obnova pročelja, modernizacija sustava, povećanje energetske učinkovitosti te uređenje zajedničkih i smještajnih prostora, uključujući kuhinju, jedan stan za župnika i brojne druge infrastrukturne sadržaje.

Branka Pavić Blažetin

Zgrada župnog dvora

Na konferenciji za medije održanoj u povodu obnove župne zgrade u blizini mjesne katoličke crkve državni tajnik za crkvene i narodnosne odnose pri Uredu predsjednika Vlade Mađarske Miklós Soltész istaknuo je kako je za opstanak hrvatske narodnosne zajednice iznimno važna povezanost

GLAZBENA FARMA

U Hrvatskom kazalištu u Pečuhu 5. ožujka premijerno je izvedena predstava „Glazbena farma“. Tekst, režiju, glazbu i scenarij te glavnu ulogu farmera Jože potpisuje Dejan Fajfer. Kako kaže, riječ je o njegovu autorskom projektu koji je sazrijevao više godina. Ostvario ga je uz pomoć osječkih lutkara i glumaca Marijana Josipovića (koji tumači Munjoslava, Goluba i pčelicu Zsofiju), Ane Ilakovac (Bara), Nikoline Odobašić (Sonja) i Danijela Pintarića (Jura, Zlatan i Vince).

Scenografiju edukativne i dopadljive predstave potpisuje Sharon Pimpi-Steiner, a lutke je izradila Ivana Živković. Dvjestotinjak djece iz Osnovne škole Miroslava Krležje pogledalo je premijeru predstave koja je igrana dvaput, s početkom u 10:00 i u 11:30.

Farmi gazde Jože prijete zatvaranje, no tad se događa čarolija. Životinje dolaze na ideju da uz pomoć vjetra sagrade vjetro-njaču te, uz potrošnju energije iz prirode, smanje troškove održavanja farme. Uz puno glazbe, dosjetki i smijeha gledamo priču o prijateljstvu, timskom radu i brizi o prirodi i svijetu u kojem živimo.

Što se događa kad nam stigne pismo iz banke da je naša farma u dugovima? Kako pronaći rješenje za krizu? Kako pomoći zabrinutom farmeru Joži? Zar će zaista zatvoriti farmu? Strašno, zar ne?

Ali njezini stanovnici svi kao jedno predali su se idejama i izabrali kao rješenje onu najbolju. Možda za nju dobiju i pomoć iz EU

fondova, rekla bih ja. Još nisu zakasnili da do sljedeće predstave predaju prijavu na natječaj.

Predstava na duhovit i djeci razumljiv način govori o važnosti zajedništva, međusobne pomoći i brige za prirodu. Uz pjesmu, igru i lutke mali gledatelji uče kako se i najveći problemi mogu riješiti kad se udruže znanje, dobra volja i prijateljstvo. „Glaz-

bena farma“ zato nije samo zabavna kazališna priča nego i mala pouka o odgovornosti prema svijetu u kojem živimo.

Topli pljesak na kraju predstave pokazao je da su djeca s oduševljenjem pratila

pustolovine farmera Jože i njegovih neobičnih prijatelja. Ako je suditi po njihovim osmijesima, predstava će još dugo razveseljavati najmlađu publiku u Hrvatskom kazalištu u Pečuhu.

Branka Pavić Blažetin

TRENUTAK ZA PJESMU

I ja ljubim

*I ja ljubim premaljeće
i pjev skladni slavuj-ptice,
i ja ljubim rosno cvijeće
i pošteno ljudsko lice.*

*Ljubim svijet taj, pun divota,
sunce ono, što mu sine,
al ko prvu svih milota,
ljubim grudu domovine.*

Dobriša Cesarić

Ima tu i Netflix-a, Wi-Fi-ja, TikToka, zelene energije, pjesme, lijenog pijetla i gluhog konja, mačka i vrtnog miša, zločeste pčelice i ružičaste Miss Piggy, goluba i vjetra koji šapuće, vrti se i pjeva.

„Znamen na koži – tradicijska tetovaža žena Hrvatica, katolkinja u BiH“

U sklopu svečanog programa otvaranja Dana hrvatskoga jezika 10. ožujka u Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi, gimnaziji i učeničkom domu „Miroslav Krleža“ predstavljena je i knjiga autorice Vesne Haluga „Znamen na koži – tradicijska tetovaža žena Hrvatica, katolkinja u BiH“.

Knjiga je nastala na temelju doktorata „Semiotički aspekti tradicijskih tetovaža katolkinja s područja Bosne i Hercegovine i njihovo komunikacijsko značenje“, koji je autorica obranila u veljači 2022. godine na Sveučilištu Sjever u Koprivnici. Uz znanstveno izdanje objavljena je i manja knjiga namijenjena široj čitateljskoj publici u kojoj autorica na popularan način predstavlja hrvatsku tradicijsku tetovažu.

„Knjiga je prevedena na šest jezika – engleski, njemački, francuski, talijanski, španjolski i mađarski“, rekla je autorica Vesna Haluga naglasivši kako je tema vrlo važna jer govori o tetovažama, fenomenu koji pripada hrvatskoj tradiciji i kulturi.

Autorica je ovu važnu temu istraživala nekoliko godina. Pritom je intervjuirala dvadesetak kazivačica iz okolice Rame, analizirala oko petsto upitnika te zabilježila više od tristo različitih motiva – križića, sunca, mjeseca i zvijezda – koji su tijekom 400 godina turske vladavine imali i zaštitnu ulogu u životima žena.

Cilj je ovog istraživanja doprinijeti očuvanju i popularizaciji hrvatske tradicijske kulturne baštine te u znanstvenom smislu unaprijediti postojeće i iznjedrati nove spoznaje o tom jedinstvenom fenomenu.

Vesna Haluga

Autorica knjige snažno se zalaže i za stavljanje hrvatske tradicijske tetovaže na listu UNESCO-ove nematerijalne kulturne baštine čovječanstva, što bi bio velik doprinos njezinu očuvanju, popularizaciji i priznavanju kao raritnog etnološkog specifikuma.

Sudionici promocije imali su priliku upoznati jednu manje poznatu, ali vrlo zanimljivu stranicu hrvatske tradicijske kulture. Ovakva predavanja i susreti obogaćuju program Dana hrvatskoga jezika te potiču učenike na upoznavanje i očuvanje hrvatske kulturne baštine.

Branka Pavić Blažetin

Bogatstvo...

Garci nekih davnih godina

Svjetski dan šale uz promociju novog izdanja u Croatici

U organizaciji Neprofitnog društva „Croatica“ i Udruge Saveza Hrvata u Mađarskoj 1. travnja 2026. u Croatici je predstavljena knjiga „Nevidljiva svakodnevica – Karikature iz života Hrvata u Mađarskoj“ autora Jose Ostrogonca. Razgovor s autorom vodila je Timea Šakan-Škrlin, koja je ujedno i urednica izdanja. Ona je također napravila izbor crteža i razvrstala ih u pet poglavlja: Od Gradišća do Bačke – političko igralište, Lica i priče – nitko nije savršen (bez uvrede), Gastro-folklorni maraton, Ej, Bunjevci na sjeveru Bačke – identitet na sudu, Ludilo na dnevnom meniju.

Na ideju novinara Andrije Pavleковиća, iako nije prvotno tako planirano, promocija je pomaknuta baš na Svjetski dan šale – 1. travnja. U ugodnoj, gotovo obiteljskoj atmosferi, velik broj prisutnih uživao je slušajući dogodovštine autora povezane sa svima njima, tj. s hrvatskom zajednicom u Mađarskoj. Iako knjiga ne sadržava crteže umjetničke vrijednosti, ona je dokument života zajednice koji uz ironiju i šalu drži toj zajednici ogledalo.

Joso Ostrogonac kaže kako je crteže počeo crtati davno, češće od početka devedesetih godina, sam za sebe. Nije mislio da će oni jednoga dana biti izdani kao knjiga. Crteži su popraćeni kratkim pjesmama, napisima, kako autor kaže, radi lakšega objašnjenja situacije ili osobe koju se prikazuje. Na pitanje koje su mu karikature najdraže Joso Ostrogonac priznaje da su to crteži koji nisu dospjeli u knjigu. Budući da su malo konkretniji i oštrij, i slikom i popratnim tekstom, nisu objavljeni kako ne bi nikoga uvrijedili. Autor iskreno priznaje kako nikad nije bio uspješan po pogledu slikanja, u školi mu je bio problem nacrtati jabuku ili krušku, ali je motivaciju našao u stripovima koje je čitao i okrenuo se crtanju karikatura.

Autor knjige Joso Ostrogonac s Timeom Šakan-Škrlin i Ivanom Guganom

Autor knjige s prijateljima

„Svjedočim komičnim, povremeno i tragikomičnim događanjima koja stavljam na papir prema svojim zamislima. No crtaram i na dugim, vrlo dosadnim i ispraznim predavanjima i sastancima, tek tako, da prođe vrijeme“, ističe Ostrogonac te dodaje da je više puta u takvim slučajevima nacrtao i Ivana Gugana, kojemu su se crteži toliko sviđali da je rekao da bi ih trebalo objaviti. Crtanje karikatura stoga je autoru svojevrsni katalizator njegovih dobrih i loših iskustava, što on i potvrđuje izjavom: „I kad imam najteže

dane, sjednem, razmislim i uzmem papir i počnem crtati. To me smiruje, daje zadovoljstvo. To radim iz srca, inače ne bih radio.“

Događanju je nazočio predsjednik HDS-a Ivan Guga, koji je i idejni inicijator objave izdanja te autor pogovora u kojem (među ostalim) naglašava: „Joso Ostrogonac prisutan je u društveno-političkom i kulturnom životu Hrvata u Mađarskoj gotovo četrdeset godina. ... svojom predanošću i britkim perom karikature ostavio je trajni pečat na život Hrvata u Mađarskoj, a ova knjiga omogućuje nam da kroz njegove oči vidimo blisku prošlost i duh vremena koji smo i sami stvarali i oblikovali.“

Dio nazočnih

Ugođaju u Croatici doprinijela je i svirka Orkestra „Čabar“.

Izdanje je financirao Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske.

Kršul

Održana godišnja skupština Društva Gradišćanskih Hrvata u Ugarskoj

Društvo gradišćanskih Hrvata u Ugarskoj održalo je svoju redovitu godišnju skupštinu, na kojoj su člani ocijenili dosadašnji rad društva, raspravljali o financijskom stanju i planovima za budućnost te donijeli nekoliko važnih odlukov za daljnje djelovanje.

Na početku sjednice potvrđen je dnevni red, a izabrani su i ovjervitelji zapisnika te zapisničarka. Za ovjervitelje zapisnika izabrani su Anikó Dornerné Fucin i Mirjana Steiner, dok je zapisnik vodila Hermina Gläserné Farkas. Time su ispunjeni svi potrebni uvjeti za redovitu skupštinu.

Štvo prema popisu ima 120 članov, no kako dio njih nije podmirio članarinu, procjenjuje se da je trenutačno aktivno oko 98 članov.

Prema financijskom izvješću, ukupni prihodi društva u 2025. godini iznosili su 3 534 000 forinti, dok su ukupni rashodi bili 3 357 000 forinti, pa je godina završena s pozitivnim rezultatom od 177 000 forinti. Istaknuto je kako društvo raspolaže stabilnim financijskim temeljima za daljnji rad.

Za 2026. godinu predviđen je proračun od 6,5 milijuna forinti uz očekivanu potporu Državnoga ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske.

Među planiranim sadržajima za ovu godinu spomenut je kulturni festival u Četaru, koji će se održati 12. rujna, zatim hodočašće gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj putujućoj Mariji, kao i adventski koncert, koji će se održati prve nedjelje prosinca.

Posebna točka ovogodišnje skupštine bio je izbor novoga vodstva društva. Mandat dosadašnjega predsjedništva istekao je, nakon čega su člani pristupili izboru novih nositeljev dužnosti. Nakon što je prihvaćen

Bilo je vremena i za druženje

prijedlog da se glasovanje održi javno, jednoglasno su izabrani novi člani predsjedništva. Za predsjednika Društva Gradišćanskih Hrvata u Ugarskoj izabran je Vince Hergovich, za dopredsjednicu Hermina Gläserné Farkas, a za članicu predsjedništva Katalin Koncér.

Tijekom rasprave više puta je naglašeno kako je za daljnji rad društva važno nastaviti započete programe, ali i uključivati nove ljude i nove ideje. Člani su se složili da Društvo Gradišćanskih Hrvata u Ugarskoj i u budućnosti mora ostati mjesto okupljanja, suradnje i čuvanja zajedničkih vrijednostov.

Na skupštini je bilo riječi i o mogućih prilagodbi statuta, kako bi djelovanje društva u budućnosti bilo još preglednije i jednostavnije. I to pitanje ostat će dio daljnjih razgovorov i planiranja rada društva.

Andraš Kovač

Vodstvo DGHU-a

U izvješću o radu istaknuto je da je Društvo gradišćanskih Hrvata u Ugarskoj tijekom prošle godine sudjelovalo u financijskoj potpori više događanja i inicijativa važnih za hrvatsku zajednicu. Među ostalim, društvo je sudjelovalo u troškovima dolaska Putujuće Marije iz Mariazella u Hrvatski Židan, koja je ondje godinu dana. Osim toga, pružena je potpora i programu u Kimli, kao i organizaciji adventskog koncerta. Dru-

PEČUH – U Hrvatskom klubu Augusta Šenoa 17. ožujka održana je promocija dvaju izdanja.

Predstavljena je knjiga „Igra i pedagogija u digitalnoj kulturi za djecu i odrasle: nasljeđe Zoltána Dienesá” autora Zsolta Nemeskerija, koju je s mađarskog jezika na hrvatski preveo Ivica Đurok, a objavio Đakovački kulturni krug 2025. godine.

Druga predstavljena knjiga bila je roman Mirka Čurića „Svirači čarobnih frula”, koji je publici predstavljen i u mađarskom prijevodu pod naslovom „A varázsfuvola mesterei” – u prijevodu Zoltána Gataija i izdanju Sveučilišta u Pečuhu (Pécsi Tudományegyetem, Kultúratudományi, Pedagógusképző és Vidékfejlesztési Kar, Kisebbségkutató Központ, 2025. / Znanstveni zavod za istraživanja manjina pri Fakultetu kulturologije, pedagogije i ruralnog razvika pečuškog sveučilišta, 2025.).

Novi roman Mirka Čurića žanrovski je raznolik – može se odrediti kao neopovijesni, ali i ljubavni i obiteljski roman. Radnja je

smještena u drugu polovicu 18. i prvu polovicu 19. stoljeća u obiteljski krug oko Wolfganga Amadeusa Mozarta te umjetnički krug slavne Schikanederove družine. Prostor radnje obuhvaća austrijske gradove Beč, Graz i Salzburg, Goetheov Weimar te hrvatsko Đakovo.

Uz prikaz obiteljskih i međuljudskih odnosa roman otvara i širu temu – umjetnost. Čurićevo djelo svojevrсна je oda umjetnosti i umjetnicima, slojevita fiksijska romaneskna fuga o Mozartu, Haibelu i njihovim suprugama, sestrama Constanze i Sophie, ali i prikaz hrvatske, osobito đakovačke kulturne i društvene scene toga razdoblja.

Promociju je Hrvatski klub „August Šenoa” organizirao u suradnji sa Znanstvenim zavodom za istraživanje manjina Fakulteta kulturologije, pedagogije i ruralnog razvoja Sveučilišta u Pečuhu. O knjigama su govorili autori i prevoditelji.

Vinkovački bend „GREASY FLAT 4” nastupio u Budimpešti

U organizaciji budimpeštanskih hrvatskih samouprava Ferencvaroša, XVI. okruga, Pešteržebeta i Kišpešta 3. travnja u Baru Renegade Tattoo & Blues nastupio je vinkovački bend Greasy Flat 4 s domaćim bendom Red Roosters.

„Greasy Flat 4”

Prisutni su mogli uživati u zvuku i stilu 50-ih godina. Slikom i prilikom vinkovački bend Greasy Flat 4 pokazao je što znači živjeti rockabilly u svakom smislu. Sastav koji postoji od 2018. godine danas čine Matija Vukoja, Jakov Bosančić, Chris Lovrin i Nikolina Jurić. Članovi su se upoznali kao organizatori festivala Hang Loose Rockabilly, a ekipa se tijekom godina i mijenjala. Za Greasy Flat 4 ovo je treći nastup u Mađarskoj i drugi u Budimpešti. Posljednji put nastupili su u Amigo baru u Budimpešti prije sedam godina.

Osnivač jedinstvenog rockabilly benda Matija Vukoja izjavio je nakon nastupa: „Jedan od najboljih naših nastupa! Publika je stvarno super, svi su rasplješani i vidi se da baš to vole, uživaju i da im je stil života. Energija je odlična.”

Da je koncert bio nezaboravan, svjedočila je i predsjednica jedne od organizatorskih samouprava (Ferencvaroša) Kinga Kolesza. Ona je dodala da prije nije slušala rockabilly, ali da nakon koncerta svakako hoće. Također je dodala da je cilj događanja bio i jačanje veze s matičnom zemljom te omogućavanje hrvatskoj zajednici u Mađarskoj da pristupi aktualnim kulturnim zbivanjima.

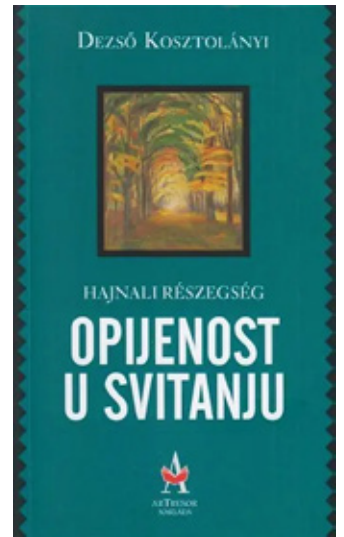
Na pitanje odakle ime „Greasy Flat”, Matija je objasnio da se on bavi i autima i trenutačno ima bubu. Ona ima bokser-motor gdje su klipovi sa strane. Američki to se zove *flat*, ima četiri cilindra, a bend ima četiri člana. I još k tomu *greasy* znači ‘masno’. Masni motor. „Kao klinac u školi susreo sam se s pločom The Beatlesa i Elvisom Presleyjem, pa je bila faza Boba Dylana, teški tekstovi. Što sam dublje ulazio u priče, sve me više put navodio na rockabilly. Opušteno, vedro, bezbrižno, o subotama navečer, o curama”, objasnio je svoju naklonost glazbi iz 50-ih Matija Vukoja.

Što se tiče planova, bend ima tri nove autorske pjesme koje planira snimiti i objaviti kao singlicu.

Kršul

Knjiga pjesama „OPIJENOST U SVITANJU”

Knjiga pjesama „Opijenost u svitanju” antologijski je presjek pjesničkog stvaralaštva mađarskoga kanonskog pjesnika i književnika Dezsőa Kosztolányija, jednog od najistaknutijih mađarskih pjesnika 20. stoljeća. Knjiga obuhvaća, u izvorniku i prijevodu, najreprezentativnija i najpoznatija djela njegova pjesničkog opusa, koji broji devet zbirki pjesama objavljenih u razdoblju od gotovo trideset godina.

Prva, ujedno i čitateljski i kritički priznata, tematski eklektična i u secesijskom stilu napisana zbirka „Između četiri zida” (1907.) predstavljena je najpoznatijom pjesmom zbirke, „Stabla na putu Üllői”. Druga zbirka, „Žalopojke jadnog dječaka” (1910.), najuspješnija je i najpopularnija zbirka mađarske poezije 20. stoljeća. Pisana iz perspektive dječaka, zbirka je dopunjavana sve do 1923. Prve su pjesme napisane u znaku impresionizma, a poslije se približavaju ekspresionističkom izričaju. U tom razdoblju Kosztolányi piše strogim vezanim stihom, strogim ritmom i višestrukim rimama, a forma se krije i u pjesmama naizgled slobodnog stiha. Zbirke „Magija” (1912.), „Ringe, ringe raja” (1914.) i „Mak” (1916.) donose pjesme koje u melankoličnom duhu nastavljaju teme smrti, života, prolaznosti. Zbirka „Kruh i vino” (1920.) prva je etapa sinteze života odrasla muškarca. Elegičnim tonom Kosztolányi promišlja o životnim zaključcima koje donosi sraz mladenaštva i odraslosti te najavljuje sljedeću zbirku, „Žalopojke tužnog muškarca” (1924.) – sintezu dotadašnjih lirskih ostvarenja u kojoj progovara o ljudskoj sudbini, ugroženosti i otuđenosti, o socijalnoj empatiji i bratstvu, smrti te suprotnosti svakidašnjice i metafizičkoga. U zbirci „Gol” (1928. – 1935.), u kojoj poseže za slobodnim, nevezanim stihom, autorov pjesnički govor i dalje teži očuvanju čistoće forme i jednostavnosti govornoga jezika, a izraženija je etika sućuti. Zbirka „Polaganje računa” (1935.) jedno je od vrhunskih ostvarenja mađarske lirike te predstavlja sintezu i u poetskom pogledu. Uz razigranost stihova zadržava i prirodnost živoga govora, odnosno svakodnevicu uzdiže na razinu pjesničkih tema i motiva. Pjesništvo karakterizira istodobna vjernost formi i prirodnost. U prvi plan dolaze patnja i smrt te potreba za inventurom i sagledavanjem života. Jedna od najpoznatijih pjesma te zbirke i cjelokupnog opusa naslovna je pjesma „Opijenost u svitanju”. Ovom izboru na kraju su dodane i dvije neuvrštenе pjesme.

Predgovor izdanju napisala je književna povjesničarka i kritičarka Zsófia Szilágyi, profesorica na Sveučilištu u Segedinu i voditeljica Instituta za mađarski jezik i književnost. Uz izvornik i prijevod knjiga sadržava bilješke uz pjesme, kronologiju pjesnikova života i djela, kratak popis djela dostupnih u hrvatskom prijevodu te četiri kazala: kazala prvih stihova na mađarskom i hrvatskom jeziku te kazala naslova pjesama na mađarskom i hrvatskom jeziku.

Izbor pjesama i prijevod s mađarskoga načinila je nagrađivana prevoditeljica i članica Društva hrvatskih književnih prevodilaca Lea Kovács.

Izvor: www.artresor.hr

Mala stranica

UČENICI 8. RAZREDA IZ PEČUHA NA TERENSKOJ NASTAVI U VUKOVARU

Učenici Hrvatske škole Miroslava Krleže i ove školske godine bili su uključeni u projekt „Posjet učenika osmi razreda Vukovaru”. U pratnji vodiča 18. i 19. ožujka posjetili su sve memorijalne lokacije Domovinskog rata, tj. Bitke za Vukovar, radi boljeg razumijevanja Domovinskog rata te upoznavanja s bogatom poviješću i kulturom toga grada.

„Tijekom boravka posjetili smo brojna memorijalna mjesta od iznimne važnosti za hrvatsku povijest. Obišli smo Memorijalni centar Domovinskog rata, poznati Vukovarski vodotoranj – simbol stradanja i otpora grada, Spomen-dom hrvatskih branitelja na Trpinjskoj cesti te Kukuruzni put, Put spasa, kojim su braniteljima dostavljane zalihe tijekom opsade.

Ova terenska nastava ostavila je snažan dojam na sve nas. Imali smo priliku učiti iz prve ruke na autentičnim mjestima i još dublje cijeniti žrtvu koju je Vukovar podnio za slobodu Hrvatske. Ovo iskustvo ostat će nam u trajnom sjećanju.”

Posjetili smo i franjevačku crkvu sv. Filipa i Jakova te Memorijalno groblje žrtava iz Domovinskog rata, gdje smo odali počast poginulima. Posebno dirljivo bilo je razgledavanje Spomen-doma Ovcara i masovne grobnice te mjesta sjećanja – „Vukovarska bolnica 1991.”, koje svjedoči o hrabrosti i patnji medicinskog osoblja i ranjenika tijekom opsade. Obišli smo i Velepromet te Borovo Commerce – prostore koji su za vrijeme rata služili kao logori i bolnica. Na obali Dunava zastali smo kod Bijelog križa, spomenika svim žrtvama.

Osim memorijalnih lokacija posjetili smo i Gradski muzej Vukovar, smješten u obnovljenom Dvorcu obitelji Eltz, te Muzej vučedolske kulture, koji nas je upoznao s jednim od najstarijih europskih prapovijesnih naroda. Tijekom boravka sudjelovali smo i na predavanjima koja su nam dodatno približila povijesne okolnosti i važnost Vukovara u Domovinskom ratu.

Bili smo smješteni u Hostelu Dubrovnik, a slobodno vrijeme iskoristili smo za šetnje gradskim ulicama, razgledavanje i druženje.

Zahvaljuju svima koji su poduprli terensku nastavu u Vukovaru. To su:

- ▶ Hrvatska samouprava Kozarmišljena
- ▶ Hrvatska samouprava Baranjske županije
- ▶ Hrvatska samouprava Velikog Kozara
- ▶ Hrvatska samouprava Salante
- ▶ Hrvatska samouprava Udvara
- ▶ Ministarstvo hrvatskih branitelja RH.

Učenici 8. razreda i nastavnici

Izvor: Hrvatska škola Miroslava Krleže (Facebook)

Croatiada – Državno natjecanje u kazivanju proze i poezije na hrvatskom jeziku

U organizaciji HDS-a i Hrvatskog pedagoškog i metodičkog centra 18. ožujka 2026. godine u HOŠIG-u je održano Državno natjecanje u kazivanju proze i poezije na hrvatskom jeziku.

Croatiada, koja se tradicionalno održava još od 1998., i ove je godine u Budimpešti okupila hrvatsku djecu iz svih regija u Mađarskoj u kojima žive Hrvati. Pristiglo je 69 djece s mentorima koji su prethodno izabrani kao najbolji kazivači u svojim školama. Natjecanje se održalo posebno za djecu iz dvojezičnih škola i posebno za natjecatelje iz škola u kojima se hrvatski jezik predaje kao predmet.

Natjecanje je svečano otvorila ravnateljica HOŠIG-a Ana Gojtan, koja vidi Croatiadu kao dan posvećen ljepoti hrvatske riječi i bogatstvu našega jezika. Istaknula je kako materinski jezik nosimo u srcu, na njemu mislimo, osjećamo i prepoznajemo tko smo. Povezuje nas s domovinom, ali i međusobno ovdje u Mađarskoj. Citirajući Tina Ujevića, koji je rekao da je jezik domovina, ravnateljica Gojtan zaključila je svoj govor.

Prisutnima se obratio i predsjednik HDS-a Ivan Gugan, koji je izjavio kako je Croatiada poput blagdana, kad su na okupu učenici i nastavnici iz svih regija gdje se predaje hrvatski jezik, iz čak 27 škola. „Dok se djeca pripremaju za ovo natjecanje, upoznaju bolje hrvatski jezik i književnost. Također

je tu prilika za druženje i upoznavanje glavnog grada”, istakao je predsjednik Gugan.

Nakon uvodnog programa hošigovaca, recitala i najnovije plesne izvedbe Tamburice u koreografiji Andree Balint uslijedilo je natjecanje.

Proglašenje rezultata odvijalo se u školskoj auli. Sva su djeca dobila spomenice, a najbolji su dobili knjige i zidni kalendar s učeničkim radovima nagradnog likovnog natječaja. Darove su dodijelili predsjednik HDS-a Ivan Gugan i narodnosna koordinatorica HDS-a Eva Molnar Muić, a rezultate je priopćila ravnateljica Croatiade Timea Šakan-Škrilin. Prisustvovali su i predsjednici ocjenjivačkih odbora: zamjenica predsjednika HDS-a Angela Šokac Marković te lektor hrvatskoga jezika na ELTE-u Rene Čipan Banja. Oni su podijelili i svoje dojmove o tome kako je natjecanje proteklo.

Događanju je, osim već navedenih, nazočio i veleposlanik RH u Mađarskoj dr. sc. Mladen Andrić.

REZULTATI NATJECANJA

Iz škola s predmetnom nastavom natjecalo se 37 učenika u sljedećim kategorijama: 1. i 2. razredi, 3. i 4. razredi, 5. i 6. razredi te 7. i 8. razredi. U ocjenjivačkom odboru bile su profesorica hrvatskog jezika i književnosti u HOŠIG-u Marija Šajnović, ravnateljica Hrvatskog pedagoškog i metodičkog centra „Metodika” Žanet Vörös te ravnateljica Neprofitnog poduzeća za kulturnu, informativnu i izdavačku djelatnost „Croatica” Timea Šakan-Škrilin.

1. kategorija – učenici 1. i 2. razreda

I. Petra Sánta, 2. r., OŠ „NZ” Kerestur, Stipan Blažetin: „Micko i Gricko”, mentorica Veronika Vuk-Hanš

II. István Meršich, 1. r., Područna OŠ „JB” u Hrvatskom Židanu, M. M. Miloradić: „Čudne ribe”, mentorica Marija Szabó

III. Ivan Marko Vukovics, 2. r., MHDOŠ „GK” Šeljina, Stanislav Femenić: „Najhrabriji miš”, mentorica Rita Bella Ronta

Posebna nagrada: Mátyás János Varga, 2. r., Bajska vančaška OŠ, Josipa Franjić Radulović: „Sportaš”, mentorica Marija Prodan

2. kategorija – učenici 3. i 4. razreda

I. Apor Kiss, 3. r., OŠ „IF” Boršfa, Jolanka Tišler: „Znaš li?”, mentorica Ildiko Vidmar

II. Dorina Ludvig, 3. r., OŠ „GK” Područna škola Martinci, Luko Paljetak: „Mačka koja je mnogo jela”, mentorica Ildiko Gojak Barics

III. Dora Meršič, 3. r., Područna OŠ „JB” u Hrvatskom Židanu, M. M. Miloradić: „Šiša nosi miša”, mentorica Marija Szabó

Posebna nagrada: Flóra Varga, 4. r., Bajska vančaška OŠ, Natali Šarić: „Zaljubljen maca”, mentorica Marija Prodan

3. kategorija – učenici 5. i 6. razreda

I. Kristóf Bodonyi, 6. r., MHDOŠ „GK” Šeljina, Ratko Zvrko: „Crna knjiga Djeda Mraza”, mentorica Tünde Balatinac

II. Diána Németh, 6. r., OŠ Lukovišće, Jozo Fučkar: „Pozivnica”, mentorica Biserka Brantner-Kolarić

III. Fruzsina Rapcsák, 6. r., OŠ Šugavica, Zlata Kolarić-Kišur: „Pričaj mi, bako“, mentoric Marija Galić

Posebna nagrada: Brigitta Hadnagy, 5. r., OŠ „GK“ Područna škola Starin, Luko Paljetak: „Morski jež“, mentorica Rožika Kedveš

vatski lektor na ELTE-u Rene Čipan Banja, zamjenica predsjednika HDS-a Angela Šokac Marković i ravnateljica Hrvatskog kulturno-prosvjetnog zavoda „Stipan Blažetin“ Zorica Prosenjak Matola.

II. András Szebényi, 7. r., HŠ „MK“ Pečuh, Đuso Šimara Pužarov: „Prva ljubav“, mentorica Gabrijela Kohuth

III. Izabella Nemeth, 7. r., OŠ „MN“ Koljnof, Borislav Đurinec: „Jel“, mentorica Andrea Völgyi-Egresits

1. kategorija – učenici 1. i 2. razreda

I. Armin Bojić, 2. r., HOŠUD Santovo, Zvonimir Balog: „Intervju sa svojom lijevom nogom“, mentorica Marija Kovačev Milanković

II. Azra Barics, 2. r., HŠ „MK“ Pečuh, Luko Paljetak: „Gospođica Majoneza“, mentorica Szilvia Molnár

III. Hanna Erős, 2. r., HMDNOŠ Petrovo Selo, Grigor Vitez: „Tiha, tiha pjesma“, mentorica Ester Bošić Škrapić

2. kategorija – učenici 3. i 4. razreda

I. Zsombor Ar dai i Milos Csovcics, 3. r., HOŠIG Budimpešta, Grigor Vitez: „A u nas“, mentorica Snježana Baltin

III. Anna Filipović, 3. r., HMDNOŠ Petrovo Selo, Joško Weidinger: „Draga mama!“, mentorica Ester Bošić Škrapić

3. kategorija – učenici 5. i 6. razreda

I. Áron Csicsor, 5. r., HOŠUD Santovo, Pajo Kanižaj: „Dva lažljivca“, mentorica Mirjana Šibalin

II. Anna Bögöti, 5. r., HMDNOŠ Petrovo Selo, Lajoš Škrapić: „Zašto? Komu?“, mentorica Ana Škrapić-Timar

III. Áron Vass, 6. r., MMM Sambotel, Luko Paljetak: „Prvo ljubavno pismo“, mentorica Katica Hergović

4. kategorija – učenici 7. i 8. razreda

I. Zalán Tóth, 7. r., HOŠUD Santovo, Ratko Zvrko: „Tvoja staza“, mentorica Mirjana Jakošević

4. kategorija – učenici 7. i 8. razreda

I. Mirko Filaković, 7. r., OŠ Šugavica, Dobriša Cesarić: „Balada iz predgrađa“, mentorica Marija Galić

II. Zselyke Csire, 8. r., HOŠ „KZ“ Serdahel, Zvonimir Klemenčić: „Fala Božek za Međimurje“, mentorica Katica Lukač-Brodač

III. Ferenc Bodonyi, 8. r., MHDOŠ „GK“ Šešljn, Ratko Zvrko: „Tvoja staza“, mentorica Edit Szilovits

Posebna nagrada: Natalia Orsós, 7. r., OŠ Salanta, Grigor Vitez: „Pjesma za svu djecu svijeta“, mentorica Dora Hegedűs

Iz dvojezičnih škola natjecala su se 32 učenika. Nastupe učenika po kategorijama (1. i 2. razredi, 3. i 4. razredi, 5. i 6. razredi, 7. i 8. razredi te gimnazija) vrednovali su hr-

5. kategorija – gimnazija

I. Mira Prosenyák, 10. r., HŠ „MK“ Pečuh, Štefanija Sabol: „Dok te gledim, Međimurje moje“, mentorica Rita Ronta

II. Paula Berisa, 9. r., HŠ „MK“ Pečuh, Dobriša Cesarić: „Balada iz predgrađa“, mentorica Ana-Rea Jeđud

III. Vedran György Jenyik, 11. r., HOŠIG Budimpešta, Đuso Šimara Pužarov: „Stojim pred vama“; Laura Horvat, 11. r., HOŠIG Budimpešta, A. G. Matoš: „Relikvija“, oboje je mentorirala Marija Šajnović.

Kršul

Mađarski srebrni križ za zasluge dobilo dvoje gradišćanskih Hrvata – Klaudia Radits Schmatovics i József Tolnai

U povodu mađarskog državnog praznika, Dana revolucije 1848. u Mađarskoj, 15. ožujka odlukom predsjednika Tamása Sulyoka od 25. veljače dvoje pripadnika hrvatske zajednice u Mađarskoj dobilo je visoka državna priznanja „Mađarski srebrni križ za zasluge“.

Priznanja su uručena 14. ožujka u svečanoj dvorani Mađarskog poljoprivrednog muzeja i knjižnice Vajdahunyadvár u Budimpešti. Priznanja je uručio mađarski ministar poljoprivrede István Nagy.

Mađarski srebrni križ za zasluge državno je odlikovanje koje Mađarska dodjeljuje osobama za istaknute zasluge u području kulture, znanosti, javnog života, obrazovanja, gospodarstva i drugih društveno korisnih djelatnosti.

Klaudia Radits Schmatovics s nagradom

Priznanje je dodijeljeno predsjednici Hrvatske samouprave Bizonje, voditeljici Doma kulture i knjižnice te nastavnici u dvojezič-

Klaudia Radits Schmatovics i József Tolnai

noj mađarsko-hrvatskoj školi **Klaudiji Radits Schmatovics** za njezin aktivan kulturni rad u životu zajednice i doprinos očuvanju identiteta Hrvata u Bizonji.

József Tolnai iz Staroga Grada, bivši dugogodišnji predsjednik Hrvatske samouprave Staroga Grada, odlikovan je Mađarskim srebrnim križem za zasluge za dugogodišnji rad na očuvanju hrvatskog identiteta i hrvatske kulture u svojoj zajednici.

Branka Pavić Blažetin
Foto: Tibor Vermes

Karikature iz bilježnice Jose Ostrogonca

**HRVATSKA DRŽAVNA SAMOUPRAVA
I NEPROFITNO DRUŠTVO ZA KULTURNI,
INFORMATIVNU I IZDAVAČKU DJELATNOST „CROATICA“**

Imaju čast pozvati Vas na

**DAN HRVATSKOGA TISKA
I OBILJEŽAVANJE 35. OBLJETNICE
HRVATSKOG GLASNIKA, TJEDNIKA HRVATA
U MAĐARSKOJ**

koji će se održati 7. svibnja 2026. u sjedištu Croatice
u Budimpešti (1093 Budimpešta, ul. Lónyay 18/b)

11:00 Svečano otvorenje

11:15 Izlaganja

Branka Pavić Blažetin: 35 godina Hrvatskog glasnika: digitalna transformacija - multimedijski pristup informiranju

Stipan Balatinac: Kako je bilo, kako je biti narodni novinar u Mađarskoj?

Bernadeta Blažetin: Tri desetljeća u službi medija svojima

12:00 Susret sa čitateljima Hrvatskog glasnika

Kulturni program - Balint Horvath i prijatelji tamburali

12:30 Otvorenje izložbe „Naslovnice kroz vrijeme“ povodom 35. obljetnice izlaska prvog broja Hrvatskog glasnika

13:00 Domesjak

Srdačno vas očekujemo!

GLAVNA I ODGOVORNA UREDNICA: Branka Pavić Blažetin (tel. +36 30 396 1852, e-adresa: branka@croatica.hu); NOVINARI: Stipan Balatinac (e-adresa: balatinacz66@gmail.com); Bernadeta Blažetin (e-adresa: beta@croatica.hu), Čarna Kršul (e-adresa: carna.krsul@croatica.hu); RAČUNALNI SLOG: Zsolt Farkas; LEKTURA I KOREKTURA: Vjekoslav Blažetin (e-adresa: lektor.glasnik@gmail.com). ADRESA: 1093 Budapest, Lónyay u. 18/b. (tel. +36 30 436 1146, e-adresa: glasnik@croatica.hu) – ZA OSNIVAČA: Savez Hrvata u Mađarskoj, IZDAVAČ: Croatica Nonprofit Kft. RAVNATELJICA: Tímea Šakan-Škrilin. List se širi posredstvom Mađarske pošte na osnovi pretplate na žiroračun 11600006-00000000-78637100 (Erste Bank Hungary Zrt.). Pretplata na godinu dana iznosi 15 600 Ft. Tjednik se financira iz državnog proračuna Mađarske. Rukopise, fotografije i crteže ne čuvamo i ne vraćamo. TISKARSKA PRIPREMA, TISAK: CROATICA Nonprofit Kft., 1093 Budapest, Lónyay u. 18/b. HU ISSN 1222-1270